

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33859
Nom	Història de la transmissió i conservació dels textos.
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1007 - Grau en Informació i Documentació	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1007 - Grau en Informació i Documentació	12 - Historia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
BOSCA CODINA, JOSE VICENTE	361 - Història Medieval i Ciències i Tècniques Historiogràfiques
MANDINGORRA LLAVATA, MARIA LUZ	361 - Història Medieval i Ciències i Tècniques Historiogràfiques

RESUM

Es tracta d'una matèria bàsica que aborda l'estudi dels aspectes fonamentals que han condicionat la transmissió i conservació dels textos al llarg de la Història, tot incloent la valoració des de la perspectiva de gènere. Els continguts d'aquesta assignatura es complementen amb els corresponents a la matèria bàsica "H^a de la producció documental i bibliogràfica".

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Hom recomana un coneixement general dels grans períodes que es possible identificar a la Història d'Europa i d'Espanya en particular, així com de les estructures socials i culturals que són pròpies dels esmentats períodes.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

1007 - Grau en Informació i Documentació

- Capacitat d'organització i planificació del treball.
- Comunicació oral i escrita en la llengua nativa.
- Reconeixement de la diversitat i la multiculturalitat.
- Raonament crític en l'anàlisi i la valoració d'alternatives.
- Capacitat per a l'aprenentatge autònom.
- Coneixement d'altres cultures i costums.
- Motivació per la qualitat.
- Compromís amb el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- Compromís amb els valors democràtics i la cultura de la pau.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

1. L'alumne serà capaç d'identificar i reconèixer les diferents fases de l'evolució diacrònica que experimenten en Occident les institucions memòria: arxius i biblioteques.
2. L'alumne coneixerà les diferents institucions conservadores de llibres i documents al llarg de la història.
3. L'alumne serà capaç de comprendre i valorar críticament el significat de la conservació de llibres i documents en els diferents períodes històrics.
4. L'alumne serà capaç d'identificar la relació existent entre les diferents formes en què s'han transmès els textos i les pràctiques de lectura que s'hi corresponen.
5. L'alumne coneixerà els distints mecanismes de la transmissió dels textos de caràcter bibliogràfic i documental.
6. L'alumne serà capaç de valorar críticament la diferent relació que homes i dones han mantingut amb la cultura escrita en la història d'Occident.
7. L'alumne adquirirà una consciència crítica de la relació existent entre els esdeveniments i processos

actuals i els pretèrits.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Les institucions-memòria: una mirada diacrònica.

- 0. Introducció.
- 1. Els arxius i les biblioteques en l'Antiguitat clàssica: dues realitats diferenciades.
 - 1.1. Els arxius.
 - 1.2. Les biblioteques.
- 2. L'alta Edat mitjana i la convergència de les pràctiques de conservació.
 - 2.1. Els arxius.
 - 2.2. Les biblioteques monàstiques.
- 3. La baixa Edat mitjana.
 - 3.1. Els arxius: novetats i permanències.
 - 3.2. La diversificació dels models bibliotecaris.
- 4. El món modern (segles XVI-XVIII).
 - 4.1. Les biblioteques.
 - 4.2. La renovació dels models arxivístics.
- 5. La configuració de l'Estat burgès i les institucions-memòria.
 - 5.1. Les biblioteques.
 - 5.2. Els arxius: arxius administratius i arxius històrics.

2. Les propostes bibliogràfiques i la seua influència en la fortuna dels textos

- 1. Propostes bibliogràfiques i censura.
 - 1.0. Una constatació històrica.
 - 1.1. Els instruments d'informació cultural i la seua funció en les estratègies de dominació simbòlica.
 - 1.2. ¿Què és la bibliografia?
 - 1.3. El segle XV i la impremta: propostes bibliogràfiques.
 - 1.4. Els canons bibliogràfics del s. XVI: de la Bibliotheca universalis a la Bibliotheca selecta.
 - 1.5. Tendències de llarg recorregut per a un nou ordre dels llibres.
 - 2. La contestació als canons establerts.
 - 2.1. Moments de crisi en la història de la cultura escrita: el rebuig als canons establerts.
 - 2.1. La crisi actual: transformacions en les pràctiques d'allò escrit i refutació del canó imposat.

3. Les pràctiques de lectura i les formes de transmissió dels texts

0. Introducció
1. Els inicis.
 - 1.1. Els testimonis més antics: ss. I-III d. C.
 - 1.2. La tardana antiguitat: ss. IV-VI d. C.
2. Alta Edat mitjana, entre la conservació i la destrucció.
 - 2.1. Els palimpsests.
 - 2.2. Lectura i còpia de llibres a l'alta Edat mitjana.
 - 2.3. El renaixement carolingi.
3. La baixa Edat mitjana i l'escolasticisme,
4. L'Humanisme i la recuperació de la literatura clàssica.
5. Les primeres edicions impreses.
 - 5.1. L'edició príncep.
 - 5.2. Les edicions aldines.
6. Llibres per a erudits i llibres per al gran públic.
 - 6.1. El segle XVI.
 - 6.2. El segle XVII: estancament i fossilització.
7. Pervivència i renovació: de la Il·lustració fins a l'actualitat.
 - 7.1. Continuitat dels models vigents.
 - 7.2. Noves formes d'edició.

4. Les especificitats de la tradició del text documental

0. Introducció.
1. Els estadis de la tradició del document: minutes, originals i còpies.
2. Originals.
 - 2.1. Concepte.
 - 2.2. Nombre (únic/múltiple).
 - 2.3. Renovació d'originals.
3. Traslats o còpies.
 - 3.1. Còpies singulars.
 - 3.2. Còpies incloses en còdexs diplomàtics.
4. Els falsos.
 - 4.1. Definició
 - 4.2. Tipus de documents falsos.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Estudi i treball autònom	42,50	0
Lectures de material complementari	25,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	12,50	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

ASSISTÈNCIA A CLASSES

Hi haurà quatre hores de classes presencials a la setmana, és a dir, d'activitat a l'aula habitual de l'assignatura o del grup, al llarg de les quals els professors exposaran i explicaran aquells aspectes fonamentals que guiaran l'alumne en l'estudi i comprensió dels diferents temes. En aquestes classes s'atendrà tant als continguts de naturalesa històrica que són objecte d'estudi en aquesta assignatura, com als procediments i mètodes de treball aplicats als diferents testimonis que constitueixen els fonaments empírics dels esmentats continguts. A aquest efecte, es durà a terme l'anàlisi de diferents materials que seran proporcionats pels professors per al desenvolupament de les diferents sessions.

LECTURES OBLIGATÒRIES

A fi d'aprofundir en aspectes monogràfics de particular relleu en relació amb el programa de l'assignatura, els/las estudiants/es hauran de realitzar diverses lectures obligatòries que seran objecte d'avaluació. Els títols de les lectures i les dates dels corresponents controls s'indiquen a l'Annex de la Guia docent de l'assignatura.

ALTRES ACTIVITATS A L'AULA

Els estudiants elaboraran per escrit, de manera individual, un breu anàlisi de la transmissió al llarg del temps d'una obra (literària, cinematogràfica, musical...) de la seua elecció i duran a terme una exposició oral que no excedirà els cinc minuts de durada. Les instruccions per a la realització estaran disponibles a l'Aula virtual en el moment de començament de les classes. El calendari d'exposicions figura en l'Annex a la Guia docent de l'assignatura.

PREPARACIÓ DE L'EXAMEN

Per a la preparació dels diferents temes, amb vista a la realització de l'examen i dels controls temàtics, resultarà fonamental tindre presents els continguts explicats a l'aula, així com les lectures particularment recomanades per a cadascun dels temes, que apareixeran convenientment assenyalades a la bibliografia específica de cada tema.

AVALUACIÓ

1. LECTURES OBLIGATÒRIES

A fi d'aprofundir en aspectes monogràfics de particular relleu en relació amb el programa de l'assignatura, els/les estudiants/es hauràn de realitzar diverses lectures obligatòries que seran objecte de control i avaluació. El control de cada lectura es farà en les dates i segons el procediment que s'estipula a l'Annex de la Guia docent de l'assignatura.

Les lectures obligatòries representen el 30% de la qualificació final. Les qualificacions obtingudes regiran per a les dues convocatòries del curs acadèmic. En cap cas seran recuperables.

2. ALTRES ACTIVITATS A L'AULA

Els estudiants elaboraran per escrit, de manera individual, un breu anàlisi de la transmissió al llarg del temps d'una obra (literària, cinematogràfica, musical...) de la seua elecció i duran a terme una exposició oral que no excedirà els cinc minuts de durada. Les instruccions per a la realització estaran disponibles a l'Aula virtual en el moment de començament de les classes. El calendari d'exposicions figura en l'Annex a la Guia docent de l'assignatura.

L'activitat representa el 20% de la qualificació final. Les notes obtingudes regiran per a les dues convocatòries del curs acadèmic. En cap cas seran recuperables.

3. EXAMEN

Seràn objecte de l'examen els continguts explicats a l'aula que respondran als diferents punts del programa. L'examen consistirà en una prova escrita en la qual es valoraran especialment la precisió i el rigor en el tractament de les dades, la coherència en l'exposició dels continguts i la capacitat de relacionar conceptes. L'examen es realitzarà en la data oficial fixada pel Centre i constituirà el 50% de la nota total. **Tanmateix, cal advertir que només faran mitjana amb la resta de qualificacions aquells exàmens que obtinguen una nota mínima de 5.**

4. CONTROLS TEMÀTICS

Es realitzaran controls temàtics dels temes 1, 2 i 3 del programa, que, en cas de ser superats, permetran eliminar la matèria avaluada. Els/les estudiants/es que aproven els tres controls només s'examinaran del tema 4 el dia de l'examen final. Per altra banda, els/les alumnes que no hagen aprovat un o més controls deuran recuperar a l'esmentat examen la part o parts suspeses. Els controls temàtics es realitzaran en les dates i hores que s'hi indiquen a l'Annex a la guia docent de l'assignatura.

NOTA:

Aquesta avaluació parteix de la premissa que la docència a la Universitat de València és, per definició, una docència presencial. En aquest sentit, el/la alumne/a ha de tindre present que l'assistència, tant a les classes teòriques com a aquelles de caràcter pràctic, és fonamental per a un adequat seguiment dels continguts de l'assignatura. El/la alumne/a ha de tindre present igualment la possibilitat d'una matrícula a temps parcial quan no li siga possible assistir a la totalitat de les assignatures que componen un curs complet (60 crèdits). Amb tot, s'establirà la possibilitat, en els casos que estiguen adequadament justificats i per a aquells alumnes que ho sol·liciten, de ser avaluat sense necessitat d'assistir a la totalitat o a part de les classes. En aquests casos l'alumne/a ha de procedir de la següent manera:

- Cal comunicar al principi del curs als/les professors/es responsables de l'assignatura la incidència per la qual li és impossible assistir a classe, que ha d'estar adequadament justificada de forma documental.
- Els/Les professors/es responsables, a la vista d'aquesta informació, decidiran la possibilitat d'avaluació sense assistència total o parcial a les classes de l'assignatura.

Els/les alumnes que es troben en aquesta situació, hauran de presentar, per a ser avaluats/des, la totalitat de treballs requerits pels professors/es (no necessàriament idèntics als requerits durant el curs) així com també podran ser cridats a defensar-los oralment davant el propi professor, i realitzaran una prova de coneixements adquirits. El pes dels treballs en la qualificació final serà d'un 50% i el de la prova de coneixements el 50% restant.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BALSAMO, L. (1998) La bibliografía: historia de una tradición. Gijón, Ed. Trea.
- BARBIER, F. (2005) Historia del libro. Madrid, Ed. Alianza Editorial.
- BOHIGAS, P. (1962) El libro español. Ensayo histórico. Barcelona, Ed. Gustavo Gili S.A.
- CASTILLO GÓMEZ, A. (2004) Historia mínima del libro y la lectura. Madrid. Ed. Siete Mares.
- CAVALLO, G.; CHARTIER, R. (dirs.) (1997) Historia de la lectura en el mundo occidental. Madrid, Ed. Taurus.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (1990) Historia de las bibliotecas. Salamanca, Ed. Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, J. (1994) Historia de la bibliografía en España. Madrid, Ed. Compañía Literaria.
- MANGUEL, A. (2005) Una historia de la lectura. Barcelona, Ed. Lumen.
- MILLARES CARLO, A. (1981) Introducción a la historia del libro y de las bibliotecas. México, Ed. Fondo de Cultura Económica.
- PETRUCCI, A. (1999) Alfabetismo, escritura, sociedad. Barcelona, Ed. Gedisa.
- PETRUCCI, A. (2011) Libros, escrituras, bibliotecas. Salamanca, Ed. Universidad de Salamanca.
- PRATESI, A. (1987) Genesi e forme del documento medioevale. Roma, Ed. Jouvence.
- GENERELO, J.J.; MORENO LÓPEZ, A. (coord.) (1998) Historia de los archivos y de la archivística en España. Valladolid, Ed. Universidad de Valladolid.
- REYNOLDS, L. D. (1986) Copistas y filólogos: las vías de transmisión de las literaturas griega y latina. Madrid, Ed. Gredos.

Complementàries

- CAVALLO, G. (ed.) (1988) *Le biblioteche nel mondo antico e medievale*. Roma-Bari, Ed. Laterza.
- CHARTIER, R. (1993) *Libros, lecturas y lectores en la Edad Moderna*. Madrid, Ed. Alianza.
- CHARTIER, R. (1994) *El orden de los libros: lectores, autores, bibliotecas en Europa entre los siglos XIV y XVIII*. Barcelona, Ed. Gedisa.
- MUÑOZ COSME, A. (2004) *Los espacios del saber: historia de la arquitectura de las bibliotecas*. Gijón, Ed. Trea.
- VERNET, A. (dir.) (1989/1991) *Histoire des bibliothèques françaises*. Paris, Ed. Éditions du Cercle de la Librairie. 3 vols.